

УДК 349.2

Бабіч-Касьяненко К.В.,
аспірант кафедри правознавства
юридичного факультету СНУ ім. В. Даля;
Котова Л.В.,
к.ю.н., доцент кафедри правознавства
юридичного факультету СНУ ім. В. Даля

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА В ГАЛУЗІ ІНВАЛІДНОСТІ: ВПЛИВ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ МОДЕЛІ ТА ПАРАДИГМИ

Дана стаття аналізує міжнародно-правові акти з метою виявлення проблем застосування термінології, пов'язаної з інвалідністю; виявляє вплив моделі інвалідності на зміст державної політики щодо осіб з інвалідністю та зміст легального визначення інвалідності, крім того відображає вплив парадигми інвалідності на термінологію, пов'язану з інвалідністю.

Ключові слова: інвалід, інвалідність, особи з інвалідністю, парадигма, модель інвалідності, обмеження, соціальне середовище, бар'єр.

За останнє десятиріччя соціальна політика багатьох європейських країн стосовно осіб з інвалідністю зазнала суттєвих змін. Ставлення до цієї соціальної групи людей, як до пацієнтів, якими необхідно лише опікуватися, і які не можуть долучатися до активного суспільного життя, змінилося на ставлення до них, як до повноправних членів суспільства, що мають рівні права з іншими громадянами країни. Однак, ще чимало країн, у тому числі й Україна, при формуванні державної соціальної політики стосовно людей з інвалідністю не враховують цих змін, надають пріоритетного значення «медичному», а не «соціальному» підходу до проблеми, що позначається на змісті та якості заходів, спрямованих на зменшення негативних наслідків «інвалідності» [1].

На теперішньому етапі розвитку, як України, так і світу в цілому, вбачається гостра необхідність щодо зміни поглядів трактування концепції інвалідності, і пов'язаної з нею термінології, внаслідок чого це сприятиме забезпеченню нового комплексного підходу реалізації прав осіб з інвалідністю на рівні з іншими громадянами країни. Важливими та необхідними змінами у даному напрямку являється пристосування навколишнього сере-

довища до потреб осіб з інвалідністю, зміна ставлення суспільства до даної категорії громадян країни, удосконалення законодавства та посилення контролю за його дотриманням. При цьому, державна політика у цій сфері має за приклад вже існуючі тенденції світових інноваційних підходів щодо розв'язання проблем інвалідності, який базується на практичному досвіді. Інвалідність – проблема багатогранна, безпосередньо пов'язана з рівнем не тільки економічного, політичного, соціального розвитку людського суспільства, а й його культурою, освітою, мораллю, релігією. Зміст поняття «інвалідність» поступово еволюціонує внаслідок змін критеріїв його визначення та поступово переноситься зі сфери життя окремого індивіда у сферу організації життєдіяльності самого суспільства, тому можна сказати, що вищевказане поняття означає соціальне явище, а не медичну проблему окремої особи.

Необхідно відзначити, що окремим проблемним питанням у сфері термінології, пов'язаної з інвалідністю присвячували свої наукові праці такі вчені як Л.Т. Тютя, І.М. Шурма, О.Й. Лесько, С.В. Пасічніченко, І. Козуб, Г.І. Чанишева та ін.

Проте, на сьогодні у законодавстві України наявні протиріччя у застосуванні термінології, пов'язаної з інвалідністю, що зумовлює необхідність подальшого дослідження даної проблеми. Тож метою статті є висвітлення загального уявлення щодо понять термінології, пов'язаної з інвалідністю, аналіз проблем застосування даної термінології у міжнародних правових актах та українському законодавстві. Для досягнення поставленої мети вважається за необхідне вирішення таких завдань: дослідити міжнародно-правові акти з метою виявлення проблем застосування термінології, пов'язаної з інвалідністю; виявити вплив моделі інвалідності на зміст державної політики щодо осіб з інвалідністю та зміст легального визначення інвалідності; виявити вплив парадигми інвалідності на термінологію, пов'язану з інвалідністю. Методологія дослідження полягає у використанні загальнонаукового дидактичного методу пізнання, універсальних наукових методів та спеціальних юридичних методів.

При аналізі визначень понять «інвалід» та «інвалідність» в українському законодавстві, необхідно враховувати неабиякий вплив на нього міжнародного права. У зв'язку з цим, на наш погляд, спочатку необхідно розглянути проблеми застосування пов'язаної з інвалідністю термінології в міжнародних правових актах з метою найбільш всебічної оцінки використовуваних в законодавстві понять.

Оцінку різних визначень інвалідності, закріплених в міжнародних нормативних актах, на наш погляд, слід проводити з точки зору моделей інвалідності, які містяться в визначеннях міжнародно-правових норм, а саме:

моральна (релігійна) модель; медична: класична медична модель, реабілітаційна модель (модель функціональної обмеженості); економічна модель; соціальна модель інвалідності: матеріалістична модель, модель незалежного життя, психосоціальна модель, культурна модель, модель людської різноманітності; «новітня» парадигма інвалідності. На думку Є.А. Клопоти, доцільним є згрупування моделі інвалідності як: - «традиційну» модель, яка включає в себе класичну медичну, реабілітаційну й економічну моделі, тобто «медичний» підхід до інвалідності; - «нову» (посттрадиційну) модель – «соціальний» підхід до інвалідності; - «новітню» парадигму інвалідності. Дана класифікація відображає не тільки історичні аспекти у розвитку поглядів на інвалідність, але й має під собою практичну спрямованість [2].

Проте, на думку вчених, усі моделі інвалідності, що сформувалися у процесі історичного розвитку європейської цивілізації, можуть бути об'єднані у три парадигми: особистісно-центричну, популяційно-центричну і змішану [3]. Термін «парадигма» використовується в теорії та історії науки для характеристики формування наукової дисципліни, опису різних етапів наукового знання [4]. Таким чином, змішана парадигма включає в себе моделі, що об'єднують два концептуальних погляди на інвалідність, характерні для особистісно-центричної і популяційно-центричної парадигми: перша – медико-соціальна (реабілітаційна) модель на основі «Міжнародної класифікації порушень, обмежень життєдіяльності та соціальної недостатності»; друга – біопсихосоціальна модель на основі «Міжнародній класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності і здоров'я». Отже, на думку Є.А. Клопоти, з якою погоджуємося і ми, найбільш об'єктивно таке явище, як інвалідність, відображають моделі, що відносяться до змішаної парадигми, оскільки співвідношення соціального і біологічного в інвалідності можливо лише з позиції їх єдності [2]. Такий підхід дозволяє уникнути поглядів на дану проблему, за яких не враховується соціальна природа людини, а в інвалідності бачать тільки біологічно-видову основу. Крім того, переоцінка, так само як і недооцінка різних компонентів інвалідності з наукової точки зору є згубними.

На міжнародному рівні спроби виробити однакову термінологію, пов'язану з інвалідністю, розпочалися з другої половини ХХ століття - а саме в Декларації ООН про права інвалідів 1975 р.[5]. Поняття «інвалід» в Декларації визначається як «будь-яка особа, яка не може самостійно забезпечити повністю або частково потреби нормального особистого і/або соціального життя з нестачі, чи то вродженого чи ні, його або її фізичних або розумових здібностей». Дане визначення має інвалідизуючий вплив факторів соціального середовища. Наступним кроком в розробці термінології було прийняття Всесвітньою організацією охорони здоров'я в 1980 р. і видання в 1989 р.

«Міжнародної номенклатури порушень, обмежень та соціальної недостатності» (надалі - МНК), яка містить в собі універсальні визначення для міжнародного розуміння статистичних даних при порівняльному аналізі охорони здоров'я в різних країнах [6]. МНК проводить чітке розмежування між поняттями «Дефект» (impairment), «інвалідність» (disability) та «соціальне обмеження» (handicap).

Визначення даних понять, використовуваних в МКН, знайшли своє відображення у Всесвітній програмі дій щодо інвалідів 1982 р. [7] і в Стандартичних правилах забезпечення рівних можливостей для інвалідів 1993 р. [8]. У зазначених документах закріплені також визначення таких понять, як «попередження інвалідності», «відновлення соціальних можливостей». Визначення понять, зазначені у вищенаведених документах сформульовані виходячи з медико-соціальної моделі інвалідності, а також представлений збалансований підхід до розуміння даного явища, а саме: термін «інвалідність» означає обмеження життєдіяльності; термін «соціальні обмеження» означає наявність у суспільстві бар'єрів (обмежень), з якими стикається індивід у разі порушення здоров'я; термін «реабілітація» вказує на необхідність відновлення або компенсації викликаних інвалідністю втрачених функцій; термін «забезпечення рівних можливостей» спрямований на визнання права інвалідів бути інтегрованими в суспільство і відповідальність суспільства за усунення бар'єрів, що викликають соціальні обмеження.

Особливу увагу у нашому дослідженні міжнародно-правових актів, на нашу думку, слід звернути на Конвенцію Міжнародної організації праці (МОП) №159 про професійну реабілітацію та зайнятність інвалідів, прийняту 20 червня 1983 р. [9], в якій дано більш вузьке визначення поняття «інвалід». Згідно п. 1. ст. 1 для цілей Конвенції термін «інвалід» означає особу, можливості якої отримувати, зберігати підходящу роботу та просуватися по службі значно обмежені у зв'язку з належним чином підтвердженою фізичною чи розумовою вадою. Дане визначення споріднено економічній моделі інвалідності. Однак слід враховувати, що воно дано в цілях вузькоспеціалізованої Конвенції. Зовсім інше трактування понять «інвалід» та «інвалідність» дається в Конвенції про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів), прийнятої Генеральною Асамблеєю ООН 13 грудня 2006 р. [10], в п. Е) Преамбули якої вказується, що інвалідність - це поняття, яке еволюціонує, і що інвалідність є результатом взаємодії, яка відбувається між людьми, які мають порушення здоров'я, і відносницькими та середовищними бар'єрами і яка заважає їхній повній та ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими. Порівняння визначень, які базуються на МКН і містяться в Конвенції про права інвалідів, показує, що Конвенція дає визначення інвалідності, характерне для популяційно-центричної, а не зміша-

ної (як це було в МНК) парадигми інвалідності. Інвалідність визначається не як функціональне обмеження, а як взаємодія, яка відбувається між людьми, які мають порушення здоров'я, і соціальними бар'єрами. Доцільно відмітити, що подібний зміст був вкладений раніше у термін «соціальні обмеження». Зміна підходу до визначення інвалідності в Конвенції про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів) пов'язано з тим, що вона базується на соціально-політичній парадигмі. Конвенція про права інвалідів робить акцент на ліквідацію соціальних бар'єрів. Це, зокрема, видно з назви Конвенції, зі змісту визначення «інвалідність» і «інвалід». Соціальний аспект вбачається і в тому, на визначення яких термінів в Конвенції (ст. 2) робиться акцент. Це свідчить про те, що Конвенція не розглядає в якості рівноцінних реабілітаційну і правозахисну діяльність, віддаючи пріоритет останній. Виходячи з цього завдання, Конвенція містить норми, які в більшій мірі стосуються ліквідації соціальних бар'єрів, тобто зміни суспільства, пристосування його до потреб інвалідів. У зв'язку з викладеним, при визначенні інвалідності було б доречно в Конвенції про права інвалідів, за аналогією з Конвенцією МОП про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів, зробити застереження про те, що таке визначення стосується тільки даної Конвенції, оскільки вбачається, що в Конвенції дається одностороннє визначення інвалідності, яке повністю не відображає суть даного явища. Проте, такого застереження в Конвенції не має, що викликає ряд проблемних питань.

Необхідно відзначити, що на міжнародному рівні досі не вироблена єдина позиція з приводу визначення терміна «інвалід» та іншої пов'язаної з інвалідністю термінології [11]. На це, зокрема, вказує існування поряд з Конвенцією про права інвалідів Міжнародної класифікації функціонування життєдіяльності та здоров'я, яка прийшла в 2001 р. [12] (надалі - МКФ) на зміну МКН, в якій, як уже говорилося вище, відображений інший підхід до визначення інвалідності. Відносини між МКФ і Конвенцією про права інвалідів неоднозначні. МКФ не згадується в п. F) Преамбули Конвенції, де перераховуються документи ООН, які мають «вплив на заохочення, формулювання та оцінку стратегій, планів, програм і заходів на національному, регіональному та міжнародному рівнях для подальшого забезпечення інвалідам рівних можливостей». Як відзначають R. Kayess і P. French, неузгодженість Конвенції про права інвалідів та МКФ насамперед пов'язано з тим, що міжнародні організації інвалідів, які брали участь в підготовці Конвенції, жорстко виступали проти будь-яких згадок про МКФ в тексті Конвенції, оскільки, на їхню думку, МКФ відображає медичну модель інвалідності і є перешкодою для реалізації інвалідами прав людини, яке має бути подолано Конвенцією шляхом утвердження соціальної моделі інвалідності [13]. У зв'язку

з цим взаємовідношення МКФ і Конвенції в даний час залишається не вирішеним питанням. Ухвалення Конвенції, безсумнівно, було великим кроком у розвитку міжнародного права, спрямованого на захист прав людей з інвалідністю. Вона, на відміну від раніше прийнятих ООН документів, що стосуються інвалідів, є обов'язковою для ратифікування її країнами. Це, зокрема, означає, що країни, які ратифікували Конвенцію, повинні привести у відповідність з нею своє внутрішнє законодавство. У зв'язку з цим особливого значення набувають роз'яснення Верховного комісара ООН з прав людини щодо поняття «інвалідність», закріпленого в Конвенції. По-перше, Верховний комісар ООН з прав людини вважає, «що «інвалідність» являється еволюціонуючим поняттям, обумовленим відносницькими та середовищними бар'єрами, які заважають участі інвалідів у житті суспільства. Оскільки дане поняття неоднозначне, формулювання в різних суспільствах можуть змінюватися в залежності від переважаючих умов» [14]. Відповідно до викладеного, кожна держава може мати своє формулювання поняття «інвалідність». Крім того, у досліджуваному документі, вказується на те, що в національному законодавстві визначення інвалідності повинно відображати розумінню інвалідності як соціального явища, у зв'язку з чим необхідно відмовитися від визначень, заснованих на медичних показниках і сформульованих в залежності від видів порушень здоров'я, або від визначень, що базуються на понятті повсякденної життєдіяльності, в яких нездатність до такої діяльності пов'язана з порушеннями здоров'я. Виходячи з цього, країни повинні визначати інвалідність як результат взаємодії людей, що мають порушення здоров'я, з соціальними бар'єрами. Однак, виникають питання - наскільки це роз'яснення обмежує країни у використанні підходу визначення інвалідності, прийнятого в рамках змішаної парадигми інвалідності, і чи має нове формулювання визначення інвалідності, закріплене в національному законодавстві, спричинити за собою зміну моделі інвалідності, яка прийнята в тій чи іншій країні?

Усвідомлення та осмислення змісту поняття «інвалідність» має особливе значення як під час поточного ділового спілкування, так і в період визначення цілей і розробки планів та програм щодо зміни соціальної політики стосовно осіб з обмеженими можливостями. Існує п'ять визначень терміну «Інвалідність», а саме: біомедичне визначення, філантропічне визначення, соціологічне визначення, економічне визначення та соціально-політичне визначення. Перші чотири визначення є схожими між собою — вони визначають проблему «інвалідності» у межах особи (лише як її власну). Ці точки зору мають серйозне негативне значення: 1) негативну оцінку — знецінення особи з інвалідністю, її можливостей; 2) розрізнення і відсторонення, тобто ізоляцію і дискримінацію; 3) зайвий клопіт; 4) орієнту-

вання на медичний аспект при визначенні проблем і потреб. Суспільство полишає людей з інвалідністю наодинці, піддає дискримінації. П'яте визначення, соціально-політичне, кардинально змінює уявлення про «інвалідність» і інтерпретацію цього поняття. Принципова відмінність його від інших визначень – у виведенні інвалідності з індивідуальної сфери і перенесенні її у сферу соціального оточення [15]. У зв'язку з цим доречно навести як приклад Зауваження загального порядку № 5 «Особи з будь-якою формою інвалідності», підготовлені в 1994 р. Комітетом ООН з економічних, соціальних і культурних прав [16]. У зазначеному документі роз'яснюється застосування положень Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права щодо інвалідів [17], де щодо визначення поняття «інвалідність» в п. 3 дається відсилання до Стандартних правил забезпечення рівних можливостей для інвалідів, прийнятих Генеральною Асамблеєю ООН 20.12.1993 р. [18], в яких і вказується, що достатньо використовувати прийнятий в Стандартних правилах підхід до визначення даного поняття, яке більш повно відображає суть такого явища, як інвалідність.

У ряді зарубіжних держав законодавство містить кілька визначень інвалідності. Наприклад, в США визначення «інвалід» в Законі про американців з інвалідністю дається виходячи з соціально-правової моделі, а в Законі про соціальне забезпечення - виходячи з економічної інвалідності [19]. Тобто, фактично політика США базується на двох моделях інвалідності.

Аналізуючи вищевикладене, приходимо до висновків, що модель інвалідності, прийнята в державі, визначає зміст державної політики щодо осіб з інвалідністю. Законодавство, регулюючи відповідні суспільні відносини, є одним з інструментів реалізації даної політики. Для ефективного виконання даної функції законодавство має найбільш повно відображати зміст політики щодо осіб з інвалідністю. Однак, це неможливо зробити, якщо легальне та доктринальне розуміння терміну «інвалідність» будуть мати відмінності. Легалізація доктринального розуміння інвалідності, що являється стиснутим відображенням моделі інвалідності, по суті, легалізує вказану модель та виявляє напрямки розвитку законодавства щодо осіб з обмеженими можливостями. Таким чином, зміна легального визначення інвалідності допустимо при зміні моделі інвалідності, прийнятої в державі. Звідси випливає, що введення нового формулювання інвалідності у законодавстві неможливо без зміни моделі інвалідності. Аналіз міжнародно-правових актів показує, що підхід у законодавстві до поняття інвалідності відповідний Конвенції, повинен бути більш гнучким. Адже Конвенції відповідає будь-яке поняття інвалідності, якщо в якості одного з елементів цього поняття визнається існування соціальних бар'єрів, з якими стикаються люди внаслідок порушення здоров'я. Отже, використання терміну «інва-

лід» не перешкоджає захисту і заохоченню прав осіб з інвалідністю. Викладений у даній статті підхід до визначення інвалідності може бути відображений державою при ратифікації Конвенції шляхом застережень. При цьому, засноване на змішаній парадигмі інвалідності поняття «інвалід», закріплене в національному законодавстві, відповідає поняттю «інвалід», що міститься в Конвенції про права інвалідів, оскільки змішана парадигма включає в себе характеристики інвалідності, властиві для популяційно-центричної парадигми. А значить, Конвенції відповідає будь-яке поняття інвалідності, що містить, поряд з іншими, таку характеристику інвалідності, як існування соціальних бар'єрів, з якими стикаються люди внаслідок порушення здоров'я.

Література:

1. Інвалідність та суспільство: навчально-методичний посібник. За заг. редакцією Байди Л.Ю., Красюкової – Еннс О.В. / Кол. авторів: Байда Л.Ю., Красюкова – Еннс О.В., Буров С.Ю., Азін В.О., Грибальський Я.В., Найда Ю.М. – К., 2012. - 216 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://education-inclusive.com/wp-content/docs/Posibnyk-invalidnist-i-suspilstvo.pdf>.
2. Клопота Є.А. Теоретичний аналіз бар'єрів інтеграції в суспільство осіб з порушеннями зору// Науковий часопис. Спеціальна психологія, 2013 С. 307-311.
3. Волкова І.П. Сучасні парадигми теорії та практики соціально-психологічної адаптації та інтеграції інвалідів з вадами зору // Вісник Санкт-Петербурзького університету. – Сер.12. – 2008. – Вип. 3. – С.477-486.
4. Нова Російська енциклопедія: У 12 т. / Редкол.: А. Д. Некіпелов, В. І. Данилов-Данільян та ін. – М.: ТОВ «Вид-во Енциклопедія»: ИНФРА-М, 2003. – Т. 12(2).. – 2014. – С. 281.
5. Декларація ООН про права інвалідів від 09.12.1975 р. // офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_117
6. International Classification of Impairments, Disabilities, and Handicaps//World Health Organization, Geneva, 1980 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/41003/1/9241541261_eng.pdf
7. Всесвітня програма дій щодо інвалідів від 03.12.1982р., ООН// офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_427
8. Резолюція 48/96 Генеральної Асамблеї ООН «Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів» від 20.12.1993р. // офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_306
9. Конвенцію про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів №159 від 20.06.1983 р., Міжнародна організація праці (ратифіковано Україною Законом

- №624-IV від 06.03.2003) // офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_065;
10. Конвенція про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів) від 13.12.2006р., ООН, // офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/995_g71
 11. Lawson A., Priestley M. Monitoring the Implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities in Europe: Principles for the Identification and Use of Indicators. ANED. 2009. P. 10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.disability-europe.net/en/themes/Monitoring%20rights?jsEnabled=1>
 12. Міжнародна класифікація функціонування життєдіяльності та здоров'я, World Health Organization, 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/85930/1/9241545445_rus.pdf
 13. Kayess R. and French P. Out of Darkness into Light? Introducing the Convention of the Right of Persons with Disabilities (2008). Human Rights Law Review P. 25 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ihhr.unsw.edu.au/publications/articles_books.html
 14. Международная конвенция о правах инвалидов и Факультативный протокол к ней / Доклад Верховного комиссара Организации Объединенных Наций по правам человека о ходе осуществления рекомендаций, содержащихся в исследовании о правах человека инвалидов. п. 24. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Fwww.un.org%2Fesa%2Fsocdev%2Fenable%2Fdocuments%2Fahrc4-75r.doc&name=ahrc4-75r.doc&lang=ru&c=588b659401cb&page=1>.
 15. Інвалідність та суспільство : навч.-метод. посібник / За заг. редакцією Байди Л.Ю., Красюкової–Еннс О.В. / Кол. авторів: Байда Л.Ю., Красюкова–Еннс О.В., Буров С Ю., Азін В.О., Грибальський Я.В., Найда Ю.М. – К., 2012. - 216 с [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://education-inclusive.com/wp-content/docs/Posibnyk-invalidnist-i-suspilstvo.pdf>
 16. Committee on Economic, Social and Cultural Rights. General Comment No. 5 (1994): «Persons with disabilities» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.refworld.org/docid/4538838f0.html>
 17. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966р., ООН, (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII від 19.10.73р.) // офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_042
 18. Резолюція 48/96 Генеральної Асамблеї ООН від 20 грудня 1993 року «Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів» // офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_306
 19. International Disability Rights Monitor. Regional Report of Americas 2004. International Disability Network. Chicago:2004. – P 350.

Бабич-Касьяненко К.В., Котова Л.В. Государственная политика в области инвалидности: воздействие международно-правовой модели и парадигмы.

Данная статья анализирует международно-правовые акты с целью выявления проблем применения терминологии, связанной с инвалидностью; оказывающего влияние модели инвалидности на содержание государственной политики в отношении лиц с инвалидностью и содержание легального определения инвалидности, кроме того отражает влияние парадигмы инвалидности на терминологию, связанную с инвалидностью.

Ключевые слова: инвалид, инвалидность, лица с инвалидностью, парадигма, модель инвалидности, ограничения, социальная среда, барьер.

Babich-Kasianienko K.V. Kotova L.V. State policy on disability: impact of the international legal model and paradigm.

This article analyzes the international instruments to identify the problems of the use of terminology relating to disabilities; reveals the impact of disability on the content model of public policy for persons with disabilities and the content of the legal definition of disability also reflects the impact of paradigm in disability terminology associated with disabilities.

Keywords: disabled, disability, persons with disabilities, paradigm model of disability, limitations, social environment, barrier.